

Школска 2011/2012. година
Републичко такмичење ученика средњих школа
из српског језика и језичке културе
IV разред

Шифра: _____

Поени

	Пажљиво прочитај следећи текст и одговори на питања 1–12 (реченице су, ради лакшег сналажења, обележене бројевима). (1) Усред дуге и влажне зиме, која је веома рано почела, освануло је необично Богојављење, не само без леда него и без снега. [...] (2) При изласку из цркве пала је свима у очи Крнојелчева ћерка. (3) Иако је била још увек витка, она мршава повијена девојчица побелела је, исправила се и испунила преко зиме. [...] (4) Многи су се распитивали о томе ко је ова девојчица што сама долази у цркву. (Иво Андрић, <i>Аникина времена</i>, прилагођено)	
1.	Реч <i>усред</i> (из 1. реченице) припада следећој врсти речи: _____.	
2.	Конструкција <i>усред дуге и влажне зиме</i> (из 1. реченице) има: а) именичку вредност; б) придевску вредност; в) прилошку вредност. Заокружи слово испред тачног одговора.	
3.	Напиши којој врсти (по значењу) припада и коју синтаксичку функцију има зависна реченица <i>која је веома рано почела</i> (из 1. реченице). а) Врста: _____; б) синт. функција: _____.	
4.	Конструкције <i>без леда</i> и <i>без снега</i> у 1. реченици стоје међусобно у следећем напоредном односу: _____.	
5.	Синтагма <i>Крнојелчева ћерка</i> из 2. реченице стоји на крају те реченице: а) зато што је она информативни фокус реченице; б) зато што је она тема реченице; в) из стилских разлога. Заокружи слово испред тачног одговора.	
6.	Конструкција <i>из цркве</i> у 2. реченици има следећу синтаксичку функцију: _____.	
7.	Из 2. реченице препиши све речи које конгруирају с неком другом речју: _____.	
8.	Зависна реченица <i>иако је била још увек витка</i> (из 3. реченице) припада по занимању врсти _____ зависних реченица.	
9.	Из 4. реченице препиши корелатив зависне реченице: _____.	
10.	Напиши којој врсти зависних реченица (по значењу) припада реченица <i>ко је ова девојчица што сама долази у цркву</i> (из 4. реченице): _____.	

11.	Реч <i>што</i> из 4. реченице по врсти је: а) заменица; б) везник; в) речца; г) прилог. Заокружи слово испред тачног одговора.	
12.	У 2. пасусу подвуци глаголе који стоје у релативном перфекту.	
13.	Напиши од колико се независних предикатских реченица састоји следећа комуникативна реченица: <i>У касаби, где људи и жене личе једно на друго као овца на овцу, деси се тако да случај нанесе по једно дете, као ветар семе, које се изметне, па стрчи из реда и изазива несреће и забуне.</i> _____	
14.	У реченици из претходног задатка презент означава уобичајене појаве и назива се _____ презент.	
15.	Заокружи слова испред узвичних реченица: а) Како пада киша! б) Ала лије! в) Обуци се добро! г) Почео је плусак!	
16.	Напиши како се зове подвучена синтаксичка јединица: <i>Говорила је пригушеним, муклим гласом, <u>не отварајући потпуно права и пуна, али још малко бледа уста.</u></i> _____	
17.	У реченици <i>Михаилова породица била је из <u>Санџака</u></i> подвучена предлошко-падежна конструкција има функцију: а) прилошке одредбе за место; б) прилошког предикатива; в) атрибута. Заокружи слово испред тачног одговора.	
18.	Исправи мало слово у велико тамо где је то потребно: Десне притоке дунава јесу: сава, велика морава, поречка река и тимок.	
19.	Подвуци синтаксичке термине који су једнозначни: <i>реченица, објекат, копула, предикатив, конгруенција.</i>	
20.	У следећи текст упиши запете тамо где је то потребно: Кад је Вук решио да свој матерњи језик научно обради и представи га свету међу првим делима која је објавио био је Српски рјечник. Не задовољавајући се првим издањем из 1818. године деценијама га је проширивао да би пред крај живота објавио друго знатно веће издање.	

Прегледао: _____

Укупно поена: _____

Школска 2011/2012. година

Републичко такмичење ученика средњих школа
из српског језика и језичке културе

IV разред

Решења

1. предлозима
2. в)
3. а) односна / релативна; б) апозитив
4. градационом
5. а)
6. атрибут(а)
7. *Пала, је, Крнојелчева*
8. допусних / концесивних
9. *о томе*
10. изричним (зависно(-)упитним)
11. б)
12. *побелела је, исправила се, испунила*
13. (од) једне / 1
14. квалитативни
15. а), б)
16. глаголска синтагма
17. б)
18. *Дунава, Сава, Велика, Морава, Поречка, Тимок*
19. *копула, конгруенција*
20. Кад је Вук решио да свој матерњи језик научно обради и представи га свету, међу првим делима која је објавио био је Српски рјечник. Не задовољавајући се првим издањем из 1818. године, деценијама га је проширивао, да би пред крај живота објавио друго, знатно веће издање.